

Kicsi hernyók, nagy trükkök

Lepkévé alakulásuk előtt a hernyókra mindenhol ellenségek leselkednek. Ezek a kis, puha bőrű, falánk állatok bőséges zsákmányt biztosítanak számos száj, állkapocs és csőr gazdájának. A hernyók azonban határozottan tehetségesek a védekezésben: riasztó külsővel tévesztik meg az ellenségeiket, mérgező sörtékkal pózolnak, a zöld lombzatban mozdulatlanul rejtőzködnek, de képesek még akár ellentámadásba lendülni is.

1. A kis, feneketlen bendőjű hernyók nyilvánvalóan a hedonizmus¹ problémájával küszködnek. Annak ellenére, hogy elfogyasztják a körtét, az epret, a süteményt és a kolbászt is, mégsem vesztik el soha az étvágyukat. A rengeteg hernyónak azonban súlyos nehézségek közepette kell boldogulnia. A táplálkozási nehézségek mellett a ragadozókkal is számolniuk kell. A leendő pillangók gazdag zsákmányt jelentenek rengeteg száj, csőr és állkapocs gazdájának. Megannyi cickány, vakond és sün vizsgálja át a területet, hogy rájuk leljenek. Ezenkívül vesztélyt jelentenek egyes gyíkok és pókok is. Utóbbiak a hernyók testnedveit szívják ki.
2. A hangyák valóságos hajtóvadászatot indítanak ezekért a proteinbombákért². A hernyókat ráadásul még egy halálos, különleges életmódú csoport is fenyegeti. A szakemberek által „parazitoidoknak”³ nevezett élőlények emberi fogalmak szerint kifejezetten alattomosan járnak el. Ezek az élősködők a normális parazitákkal ellentétben nemcsak táplálkoznak a gazdaállatokból, hanem végeredményben el is pusztítják őket. A „parazitoidok” képviselői leggyakrabban a darazsak, bizonyos légy családok és a fonalférgék (Nematodák). Ezek a specializálódott élősködők tojásaikat a hernyókra rakják le, vagy a testükbe juttatják. A hernyó testében élő parazitoid lárvák az áldozatot kvázi „élő éléskamrává” változtatják, és belülről lassan elfogyasztják.
3. Akinek ilyen sok az ellensége, annak jó túlélési stratégiára van szüksége. A hernyóknak ugyanis viszonylag primitív idegrendszerük van, így a külső ingerekre adott válaszaik is egyszerűek. Az ügyetlen kis zabamasináknál a menekülés szóba sem jöhet. Ők a rejtőzködés mesterei.
4. A veszélyesnek számító táplálkozási szakasz rövid ideig tart, az emésztéshez sokkal több időre van szükségük. Ezt a több óráig is tartó nyugalmi fázist némelyik hernyó összegöngyölt levelekből készült vagy fonalaktól font fészekben tölti. Mások egyáltalán nem merészkednek elő, és a tápnövény belsejében jól elbújva táplálkoznak. Ilyen rejtőzködő hernyók lehetnek a levélszövet és a gyümölcsök belsejében vagy a fák kérge alatt. Létezik azonban olyan hernyó is, amelyik selyemszálakból és növényi részekből készített házikóját a csigákhoz hasonlóan magával cipeli.
5. Némelyik hernyó megdöbbenő módon hasonlít ahhoz a talajhoz, ahol táplálkozik. Mások külseje egészen apró részleteiben egy száraz ágacskára emlékeztet. De léteznek olyan hernyók is, amelyek megtévesztésig hasonlítanak a madárürülékhez. Az efféle álcázó manőver⁴ a nagyobb ragadozók némelyike ellen biztosan védelmet nyújt.
6. Bizonyos hernyók mérgeket halmoznak fel a testükben, és így válnak ehetetlenné a ragadozók számára. Részben az elfogyasztott növényekből készen veszik fel a toxikus⁵ anyagokat, gyakran azonban ők maguk állítják elő a mérgekotélt. „Sok hernyó végeredményben olyan, mint egy méreganyagokat nagy mennyiségben előállító vegyi üzem” – írta a vizsgálatokról készült összefoglalójában Konrad Dettner.

¹ Élvtáplálás, az érzelmi örömök – például az evés – mértéktelen kergetése.

² Itt: magas fehérjetartalmú táplálék.

³ Élősködők.

⁴ Itt: Csel, csel fogás.

⁵ Mérgező, mérget tartalmazó.